

WRIGHT, William

Arapça olarak ele alındığı, her bölümün sonunda lugatçesi bulunan bir eserdir. **2.** *A Grammar of the Arabic Language*. Eserin aslı Thomas Erpenius'un (ö. 1624) *Grammatica Arabica*'sı olup Avrupa'da kaleme alınmış ilk bilimsel metotlu Arapça gramer kitabıdır ve Arapça eğitiminde iki yüzyıl süreye Batılı araştırmacıların yeğane başvuru kaynağını teşkil etmiştir. XIX. yüzyıl başlarında Silvestre de Sacy, Erpenius'un kitabı üzerinde yeniden çalışmış, eser 1848'de Norveçli Karl Caspari tarafından tekrar gözden geçirilmiştir. Bu sonuncu çalışmayı William Wright inceleyerek yayımlamıştır (I-II, Leiden 1859, 1862). Wright, Caspari'nin Almanca eserini tercüme etmiş ve birçok ilâvede bulunmuştur. Kitabın önsözünde buna değinen yazar, hem klasik ve modern Arapça gramer kitaplarından hem de kendisinden önce Batılı yazarların kaleme aldığı kitaplardan faydalandığını belirtmiştir. Bir baş eser haline gelen kitabın üçüncü baskısı (Cambridge University Press, 1896) W. Robertson Smith ile Michael Jan de Goeje tarafından gözden geçirilmiş ve günümüze kadar birçok defa yayımlanmıştır. **3.** *Catalogue of Syriac Manuscripts in the British Museum* (I-III, London 1870-1872). **4.** *Catalogue of Ethiopic Manuscripts in the British Museum* (London 1877). **5.** *Lectures on the Comparative Grammar of the Semitic Languages*. Müellifin Cambridge Üniversitesi'nde verdiği, Sâmî dillerinin karşılaştırmalı grameriyle ilgili derslerin notlarından oluşmaktadır (Cambridge University Press, 1890). **6.** *A Short History of Syriac Literature*. *Encyclopaedia Britannica* için kaleme aldığı (London 1856, XXII, 824) Süryânî edebiyatı tarihine dair maddesi ölümünden sonra kitap halinde yayımlanmıştır (London 1894). Eseri Yûsuf Mettâ Ishak *el-Veciz fi târihi'l-edebi's-Süryânî* (Dahûk 2011) adıyla Arapça'ya çevirmiştir. **7.** *A Catalogue of Syriac Manuscripts Preserved in the Library of the University of Cambridge* (I-II, London 1901).

b) Neşir. **1.** *The Travels of Ibn Jubair* (Rihletü'l-İbn Cübeyr, Leiden 1852). **2.** *Cürzetü'l-hâtib ve tuhfetü'l-tâlib* (*Opuscula Arabica*). Derleme niteliğinde bir eser olup eski nesir ve şiir metinlerini içermektedir. Bunlar arasında İbn Düreyd'in *Şıfatü's-serc ve'l-licâm*'ı, *Şıfatü's-sehâb ve'l-ğayş*'ı, İbn Keysân'ın *Telkibü'l-kavâfi'si*, Tahmân b. Amr el-Kilâbî'nin divanı, Sükerî'nin *Eş'ârü'l-luûş*'undan ve Ebû Abdullah İbnü'l-A'râbî, Sa'leb, Ebü'l-Kâsım el-Vezîr el-Mağribî gibi müelliflerin

eserlerinden çeşitli mersiye örnekleri yer alır (Leiden 1859). **3.** İbn Düreyd, *Kitâbü'l-Melâhin* (Leiden 1859). **4.** Müberred, *el-Kâmil fi'l-luğa ve'l-edebe* (I-II, Leipzig, 1864-1892). **5.** *The Book of Kalilah and Dimnah* (London 1884). *Kelele ve Dimne*'nin Süryânîce metninin neşri olup daha sonra Lon G. N. Keith-Falconer eseri çeşitli dillerdeki versiyonları üzerine geniş bir giriş ve notlarla İngilizce'ye çevirmiştir (Cambridge 1885). Wright ayrıca Süryânîce bazı dinî metinlerin neşrini gerçekleştirmiştir. Onun Moritz Steinschneider'e gönderdiği mektuplar A. Marx tarafından yayımlanmıştır (*Occident and Orient*, Gaster Anniversary Volume, 1936, s. 424-438).

BİBLİYOGRAFYA :

C. Bendall, "William Wright", *Dictionary of National Biography*, London 1900, LXIII, 138-139; Serkis, *Mu'cem*, I, 959; II, 1968-1969; J. Fück, *Die Arabischen Studien in Europa*, Leipzig 1955, s. 206-209; Necib el-Akiki, *el-Müsteşrikün*, Kahire 1980, II, 62-63; Mişâl Cühâ, *ed-Dirâsâtü'l-'Arabîyye ve'l-İslâmîyye fi Ürûbbâ*, Beyrut 1982, s. 38-39; Zirikî, *el-A'lâm* (Fethullah), VIII, 123-124; Abdurrahman Bedevî, *Mevsû'atü'l-müsteşrikîn*, Beyrut 1993, s. 273-274; Yahyâ Murâd, *Mu'cemü esmâ'l-müsteşrikîn*, Beyrut 1425/2004, s. 380-381; R. Irwin, *Oryantalistler ve Düşmanlar* (trc. Bahar Tırnakçı), İstanbul 2008, s. 182-183; Ebü'l-Kâsım-ı Sehâb, *Ferheng-i Hâversinâsân*, Tahran, ts., s. 353; Abdülhamîd Sâlih Hamdân, *Tabakâtü'l-müsteşrikîn*, [baskı yeri ve tarihi yok] (Mektebetü Medbûlî), s. 46; M. J. de Goeje, "William Wright", *JA*, série 8, XIII (1889), s. 522-529; M. Abdülaziz ed-Debbâğ, "el-Müsteşrik Vilyâm Rayt ve meçhûdühü'l-İlmî fi tahkiki Rihleti İbn Cübeyr", *el-Menâhil*, XXXV, Rabat 1986, s. 332-341; L. P. Harvey, "British Arabists and al-Andalus", *al-Qantara*, XIII/2, Madrid 1992, s. 432; *el-Kâmûsü'l-İslâmî*, II, 481-482.

ÖMER İŞHAKOĞLU

WÜSTENFELD, Heinrich Ferdinand (1808-1899)

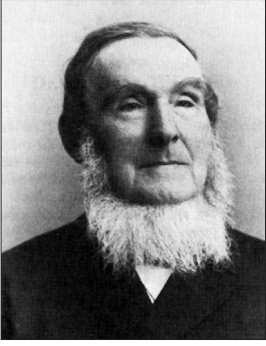
Alman şarkiyatçısı.

Hannover'e bağlı Münden'de doğdu. Orta öğrenimini Hannover'de tamamladı. Daha sonra Berlin ve Göttingen üniversitelerinde Tychsen ve Ewald gibi hocalardan Doğu dilleri okudu. 1831'de Göttingen Üniversitesi'nde *De studiis Arabum ante Muhammedem* başlıklı teziyle doktor, 1832'de doçent unvanlarını aldı. 1838'den itibaren aynı üniversitenin kütüphanesinde yöneticilik yaptı; 1842'de eylemsiz doçent statüsünde ders vermeye başladı. 1854 yılında Doğu Dilleri Bölümü'ne kadrolu profesör olarak tayin edildi, bu görevinin yanı sıra kütüphane yöneticiliğine de-

vam etti. 1876'da Göttingen Bilimler Akademisi Tarih Bölümü'nün müdürlüğüne getirildi. 1879'da Berlin Bilimler Akademisi'nin muhabir üyeliğine seçildi. 1889'da kütüphanedeki görevinden emekli oldu, 1890'da da üniversite hocalığından ayrıldı. 8 Şubat 1899'da Hannover'de öldü. Doksanıncı doğum yılı münasebetiyle kendisine ikinci dereceden kraliyet nişanı (Kronen-Orden 2. Klasse) verildi. Wüstenfeld, Deutsche Morgenländische Gesellschaft ve Société Asiatique başta olmak üzere Almanya içinde ve dışında pek çok akademik kuruluşun üyesiydi.

Velût bir müellif olan Wüstenfeld'in ortaya koyduğu eserlerde, hem kendi döneminin hem de sonraki dönemlerin şarkiyat çalışmaları için İslâm tarihi, İslâm coğrafyası ve kültürüyle ilgili çok sayıda kaynak ve malzemeyi kolayca ulaşılabılır ve kullanılabilir hale getirmiştir. Asıl meslek olarak kütüphaneciliği seçmiş, akademik misyon olarak da İslâmî kaynakların Batılılar tarafından değerlendirilmesine yardımcı olmayı benimsemiştir. Bu sebeple yalnız Arapça eserlerin neşriyle kalmamış, Arapça bilmeyenler için Arapça kaynaklara dayanarak telif eserler de hazırlamıştır. Onun takvim çalışmaları da yakın zamanlara kadar araştırmacılar tarafından bir el kitabı kabul edilmiştir. Wüstenfeld daha çok İbn Hallikân, İbn Hişâm ve Yâkût el-Hamevî'nin eserlerine öncelik vererek Arapça kaynakların neşir ve tercümesiyle meşgul olmuş, sonuçta Arap dili ve Arabistan coğrafyasıyla ilgili çok sayıda eseri Batı ilim dünyasına kazandırmıştır. Bunun dışında çeşitli ansiklopedi çalışmaları da yapmıştır. Wüstenfeld'in özellikle Mekke ve Medine'nin tarih ve topografyası hakkında kaleme aldığı eserler dikkat çekicidir. Wüstenfeld neşirlerinde sadece Avrupa'daki kütüphanelerde veya özel koleksiyonlarda bulunan yazmaları esas almış, dolayısıyla İslâm coğrafyasındaki yazmaları dikkate almaması ciddi bir eksik sayılmıştır. Fück ise onun neşir çalışmalarında Goeje tarafından Arabistik alanına getirilen kriterlere uymadığını ve bu yüzden de eleştirildiğini ifade eder (*Die arabischen Studien*, s. 194).

Eserleri. Telif. **1.** *Über die Quellen des Werkes Ibn Challikani vitae illustrium viorum. Ein Beitrag zur Geschichte der Arabischen Literatur*. Kendi yayınladığı İbn Hallikân'ın *Vefeyâtü'l-a'yân* adlı eserinin kaynakları üzerinedir (Göttingen 1837). **2.** *Die Akademien der Araber und ihre Lehrer*. İbn Kâdî Şühbe'nin *Tabakâtü'l-Şâfi'iyye* adlı eserinden yap-

Heinrich
Ferdinand
Wüstenfeld

tiği seçmelerden meydana gelmektedir (Göttingen 1837). **3. *Geschichte der arabischen Ärzte und Naturforscher. Arapça kaynaklarda isimleri geçen, 1-1000 (622-1592) yılları arasında yaşamış müslüman tabipler ve tabiat âlimleri hakkındadır*** (Göttingen 1840; Hildesheim 1963; Hildesheim-New York 1978). **4. *Das Leben und die Schriften des Scheich Abu Zakarija Jahja el-Nawawi*** (Göttingen 1849). **5. *Genealogische Tabellen der Arabischen Stämme und Familien*** (Göttingen 1852). Eserde Arap kabileleri ve ailelerinin soy ağaçları iki bölümde tablolar halinde ortaya konmaktadır. Birinci bölümde Yemenli, ikinci bölümde İsmâîlî soy kütükleri yer alır. **6. *Register zu den genealogischen Tabellen der Arabischen Stämme und Familien*** (Göttingen 1853). **7. *Vergleichstabellen der mohammedanischen und christlichen Zeitrechnung (A.H. 1-1300). Nach dem ersten Tage des mohammedanischen Monats berechnet*** (Leipzig 1854). Hicri takvimin, başlangıcından 1300 (1883) yılına kadar milâdî takvimle karşılaştırmalı bir tablosundan oluşan eseri daha sonra Eduard Mahler genişleterek yayımlamış (Leipzig 1926), bu çalışmada J. Mayr ve B. Spuler tarafından geliştirilerek yeniden neşredilmiştir (Wüstenfeld-Mahler'sche Vergleichungstabellen zur muslimischen und iranischen Zeitrechnung. Mit Tafeln zur Umrechnung Orient-christlicher Aeren, Wiesbaden 1961). Wüstenfeld'in diğer eserleri de şunlardır: ***Die von Medina auslaufenden Hauptstrassen. Nach arabischen Schriftstellern beschrieben*** (Göttingen 1862-1863; tıpkıbasım *Schriften zur arabisch-islamischen Geographie*, s. 59-108); ***Bahrein und Jemama. Nach arabischen Geographen beschrieben*** (Göttingen 1874; tıpkıbasım *Schriften zur arabisch-islamischen Geographie*, s. 337-387); ***Die Statthalter von Ägypten zur Zeit der Chalifen*** (I-IV, Göttingen 1875-1876; tıpkıbasım *Schriften zur arabisch-islamischen Geschichte*, I, 263-

502); ***Die Übersetzungen Arabischer Werke in das Lateinische seit dem XI. Jahrhundert*** (Göttingen 1877; tıpkıbasım *The Reception and Assimilation of Arabic Science in the Occident. Texts and Studies*, ed. Fuat Sezgin, Frankfurt 2005, c. I içinde); ***Die Familie el-Zubeir*** (Zübeyr b. Bekkâr'ın *el-Muvaffakiyyât* adlı eserinde yer alan Mus'ab b. Zübeyr'in hayatına dair bölümün neşri ve Almanca tercümesidir, Göttingen 1878); ***Geschichte der Fatimiden-Chalifen*** (Göttingen 1881, 1976); ***Die Geschichtsschreiber der Araber und ihre Werke*** (I-XI. [VII-XVII.] yüzyıllar arasında yaşamış 590 müslüman tarihçinin hayatı ve eserleri hakkında kronolojik sırayla verilmiş kısa bilgiler içermektedir, Göttingen 1882); ***Die Çufiten in Süd-Arabien*** (Muhammed Emîn el-Muhibbî'nin *Hulûşatü'l-eser'i* esas alınarak yazılmış olup Güney Arabistan'daki ailelerle ilgili bir eserdir, Göttingen 1883); ***Die Gelehrten-Familie Muhibbi in Damaskus und ihre Zeitgenossen im XI. (XVII.) Jahrhundert*** (Göttingen 1884); ***Die Scherife von Mekka im XI. (XVII.) Jahrhundert. Fortsetzung der Geschichte der Stadt Mekka mit einer Stammtafel der Scherife*** (Göttingen 1885); ***Jemen im XI. (XVII.) Jahrhundert (Abhandlungen der Historisch-Philologischen Classe dergisinin XXXII. cildi olarak yayımlanmıştır, Göttingen 1885); Fahr ed-din der Drusenfürst und seine Zeitgenossen. Die Aufstaende in Syrien und Anatolien gegen die Türken in der ersten Hälfte des 11. (17.) Jahrhunderts*** (Göttingen 1886) (Dürzî lideri Ma'noğlu Fahreddin'in hayatı ve dönemiyle ilgili olup Butrus Şelfûn tarafından Arapça'ya tercüme edilmiştir [*Fahreddin emirü'd-Dürüz ve mu'âşruhû*], I-II, Beyrut 1981); ***Statthalter von Ägypten und Geschichte der Fatimiden*** (Ali b. Zâfir'in *ed-Düvelü'l-münkaṭṭa'a* adlı eseri esas alınarak hazırlanmıştır); ***Der İmâm el-Schâfi'i seine Schüler und Anhänger*** (İmam Şâfiî ve III-V. [IX-XI.] yüzyıllar arasında yaşayan 539 Şâfiî âlimi hakkında ansiklopedik bilgi içerir, I-III, Göttingen 1890-1891; tıpkıbasım *Schriften zur arabisch-islamischen Geschichte*, II, 611-955); ***Schriften zur arabisch-islamischen Geschichte*** (ed. Fuat Sezgin, I-II, Frankfurt am Main 1986; I. ciltte Wüstenfeld'in 1837-1880, II. ciltte 1880-1891 yılları arasında yaptığı İslâm tarihiyle ilgili telif ve neşirlerin tıpkıbasımları yer alır); ***Schriften zur arabisch-islamischen Geographie aus den Jahren 1842-1879*** (ed. Fuat Sezgin, Frankfurt am Main 1986). Wüs-

tenfeld'in 1842-1879 yılları arasında yayımlanan İslâm coğrafyasıyla ilgili çalışmalarının tıpkıbasımıdır.

Neşir ve Tercüme: *Liber Classium viroorum qui Korani et traditionum cognitione excelluerunt auctore Abu Abdalla Dahabio* (Zehebî'nin *Tabakâtü'l-huffâz* adlı eserinin neşridir, I-III, Göttingen 1833-1834); *Specimen el-Lobabi si-ve genealogiarum Arabum, quas conscriptas ab Abû Sa'd Sam'anese abbreviavit et endavit Ibn el-Athir* (Göttingen 1835); *Ibn Challikani vitae illustrium viroorum* (İbn Hallikân'ın *Vefeyâtü'l-a'yân*'ının neşri olup XIII. cilt indekstir, I-XIII, Göttingen 1835-1850); *Abulfedae Tabulae quaedam geographicae* (Göttingen 1835); *The Biographical Dictionary of Illusrious Men Chiefly at the Beginning of Islamism* (Ebû Zekeriyâ en-Nevevî'nin *Tehzîbü'l-esmâ's*'ının neşridir, Göttingen 1842-1847); *Macrizi's Geschichte der Kopten (el-Hıfatü'l-Makriziyye*'nin "Ahbârü Kıbtı Mısr" bölümünün neşridir, Göttingen 1845; Hildesheim 1979); *El-Macrizi's Abhandlung über die in Ägypten eingewanderten arabischen Stämme* (Makrizî'nin *Kitâbü'l-Beyân ve'l-irâb bi-men nezele arza Mısr mine'l-a'râb* adlı eserinin neşri ve Almanca tercümesidir, I-III, Göttingen 1845-1847; Leipzig 1931); *Jacut's Moschtarik, das ist Lexicon geographischer Homonyme* (Yâ-kût el-Hamevî'nin kendi eseri *Mu'cemü'l-büldân*'dan faydalanarak yazdığı *Kitâbü'l-Müşterik vaz'an ve'l-müfterik şuk'an*'ın neşridir, Göttingen 1846; Frankfurt 1994 [tıpkıbasım]); *Zakarija Ben Muhammed Ben Mahmud el-Cazwini's Kosmographie* (I. cildi Kazvî'nin "Acâ'ibü'l-maḥlûkât ve ğarâ'ibü'l-mevcüdât"ının, II. cildi *Âşârü'l-bilâd ve ahbârü'l-'isbâd*'ının neşridir, I-II, Göttingen 1848-1849; Frankfurt 1994 [tıpkıbasım]); *Ibn Coteibas Handbuch der Geschichte* (İbn Kuteybe'nin *Kitâbü'l-Ma'ârif*'inin neşridir, Göttingen 1850; Osnabrück 1977); *Muhammed Ben Habib über die Gleichheit und Verschiedenheit der arabischen Stämmennamen* (Muhammed b. Habîb el-Bağdâdî'nin *Muḥtelefü'l-ḳabâ'il ve mü'telefuhâ* adlı eserinin neşridir, Göttingen 1850); *Abû Bakr Mohammed ben al-Hasan Ibn Doreid's genealogisch-etymologisches Handbuch* (İbn Düreyd el-Ezdf'nin *Kitâbü'l-İstikâḳ*'ının neşridir, Göttingen 1854); *Die Chroniken der Stadt Mekka* (Mekke'ye dair çeşitli eserlerin neşri ve bunlara dayanarak yazılmış Mekke tarihidir, I-IV, Leipzig 1857-1861; Hildesheim 1981 [tıp-

WÜSTENFELD, Heinrich Ferdinand

kıbasım]; Ezrakî'nin *Ahbâru Mekke*'si, Fâkihî'nin *Ahbâru Mekke*'sinin bir bölümünün, Takıyyüddin el-Fâsî'nin *Şifâ'ü'l-gârâm bi-ahbâri'l-beledî'l-harâm*'ının bazı bölümlerinin, Muhammed Cârullah İbn Zahîre'nin *Kitâbü'l-Câmî'i'l-laîf* adlı eserinin bir bölümünün ve Nehrevâlî'nin *Kitâbü'l-İ'lâm* başlıklı eserinin neşri ilk üç ciltte yer almaktadır; *Geschichte der Stadt Mekka. Nach den arabischen Chroniken bearbeitet* alt başlığını taşıyan sonuncu cilt bu Arapça metinler esas alınarak yazılmış Mekke tarihidir); *Das Leben Mohammed's nach Muhammed Ibn Is-hāk bearbeitet von Abd al-Malik Ibn Hischām* (İbn Hişâm'ın *es-Sîretü'n-nebeviyye*'sinin neşridir, I-II, Göttingen 1858-1860; Leipzig 1890; Frankfurt 1961; esere geniş bir giriş, İbn İshak ve İbn Hişâm'ın hayatları hakkında bilgi ve ayrıntılı bir fihrist eklenmiştir); *Geschichte der Stadt Medina im Auszuge aus dem arabischen des Samhûdî* (Semhûdî'nin *Vefâ'ü'l-vefâ bi-ahbâri dâri'l-Muştafâ* adlı eserinde yer alan Medine tarihiyle ilgili İbn Zebâle rivayetlerinin neşridir, Göttingen 1860); *Jacut's geographisches Wörterbuch* (Yâkût el-Hamevî'nin *Mu'cemü'l-büldân*'ının neşridir, VI. cilt yer, kabile ve şahıs isimlerinin fihristini içermektedir, I-VI, Leipzig 1866-1873; Kahire 1906; Leipzig 1924;

I-VI, Frankfurt 1994 [ilk baskıdan tıpkıbasım]; O. Reşer eser için sonradan bir konu indeksi hazırlamıştır, Stuttgart 1928); *Das geographische Wörterbuch* (Ebû Ubeyd el-Bekrî'nin *Mu'cemü me'sta'cem min esmâ'i'l-bilâd ve'l-mevâzî'* adlı eserinin neşridir, I-II, Göttingen, Paris 1876-1877; Frankfurt 1994 [tıpkıbasım]); *Die Geographie und Verwaltung von Ägypten nach dem Arabischen des Abu'l-Abbas Ahmed ben Ali el-Calcaschandi* (Muhtaşaru Şubhi'l-a'şâ fi'l-inşâ' fi ahbâri'd-di-yâri'l-Mışriyye adlı eserin Almanca tercümesidir, Göttingen 1879); *Synaxarium das ist Heiligen-Kalender der koptischen Christen* (Gotha 1879); *Das Heerwesen der Muhammedaner und die Arabische Uebersetzung der Taktik des Aelianus* (Müellifi tesbit edilemeyen bir yazmanın neşri ve Almanca'ya tercümesidir, Göttingen 1880; Wüstenfeld, yazmanın üç bölümünün eski Yunan savaşçı yazarı Aelianus'un savaş taktikleriyle ilgili bir eserinin Arapça'ya tercümesi olduğunu iddia eder); *Der Tod des Husein ben Ali und die Rache. Ein historischer Roman aus dem Arabischen* (Ebû Mihnef'in *Mahtelü'l-Hüseyn* adlı eserinin Almanca tercümesidir, Göttingen 1883). **Wüstenfeld'in eserleri başta *Abhandlungen der Königlich Gesellschaft der Wissenschaften***

ten zu Göttingen ve Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft olmak üzere çeşitli dergilerde yayımlanmıştır (*Bibliographie der Deutschsprachigen Arabistik und Islamkunde*, XVIII, 549-556; Wüstenfeld, *Schriften zur arabisch-islamischen Geographen*, s. VIII-X).

BİBLİYOGRAFYA :

Ferdinand Wüstenfeld, *Schriften zur arabisch-islamischen Geschichte* (ed. Fuat Sezgin), Frankfurt 1986, I-II, tür.yer.; a.mlf., *Schriften zur arabisch-islamischen Geographie aus den Jahren 1842-1879* (ed. Fuat Sezgin), Frankfurt 1986, tür.yer.; G. Dugat, *Histoire des orientalistes de l'Europe du XIIe au XIXe siècle*, Paris 1870, II, 273-287; J. Wellhausen, "Ferdinand Wüstenfeld", *Nachrichten von der königlichen Gesellschaft der Wissenschaften zu Göttingen*, Göttingen 1899, I, 79-80; a.mlf., "Wüstenfeld, H. Ferdinand", *Allgemeine Deutsche Biographie*, Leipzig 1910, LV, 139-140; J. Fück, *Die arabischen Studien in Europa*, Leipzig 1955, s. 193-194; Zirikî, *el-A'lâm*, IX, 107; Necib el-Akikî, *el-Müsteşrikin*, Kahire 1980, II, 367-369; Mişâl Cühâ, *ed-Dirâsâtü'l-Arabiyye ve'l-İslâmiyye fi Ürubbâ*, Beyrut 1982, s. 195; Abdurrahman Bedevî, *Mevsû'atü'l-müsteşrikin*, Beyrut 1984, s. 276-280; *Bibliographie der Deutschsprachigen Arabistik und Islamkunde* (ed. Fuat Sezgin), Frankfurt 1993, XVIII, 549-556; Yahyâ Murâd, *Mu'cemü esmâ'i'l-müsteşrikin*, Beyrut 1425/2004, s. 530; Abdülhamîd Sâlih Hamdân, *Tabakâtü'l-müsteşrikin*, [baskı yeri ve tarihi yok], s. 58-61; M. Hartmann, "Ferdinand Wüstenfeld", *OLZ*, II (1899), s. 127-128.

HİLAL GÖRGÜN